

เอกสารนิเทศทางไกล
การแนะแนวงานอาชีพ

ฉบับที่ 2

ปีที่ 2 ประจำเดือนมีนาคม 2559

หลักสูตรกับกิจกรรมแนะแนว

โครงการ **1** โรงเรียน **1** โครงการงานอาชีพ

ประจำปีงบประมาณ 2559

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1

หลักสูตร กับ กิจกรรมแนะแนว

ถึง...ผู้บริหารโรงเรียนและคุณครูที่ทำหน้าที่แนะแนวทั้งหลาย

ฉบับที่แล้ว แอน ได้ชี้แจงรายละเอียด เพื่อให้คุณครูได้เข้าใจความจำเป็นต้องจัดให้มีโครงการ “โครงการ 1 โรงเรียน 1 โครงการอาชีพด้วยหลักการแนะแนว”

ก่อนการเดินทางไปไหนๆ เราจะต้องกำหนดสถานที่และตำแหน่งที่ที่จะไป หากไม่ได้กำหนด การเดินทางก็ไม่มีจุดจบ เดินไปเรื่อยๆ เดินไปอย่างไร้จุดหมาย จึงสอนให้เราต้องคิดอยู่เสมอว่าก่อนทำอะไรต้องกำหนดเป้าหมายปลายทางว่าสิ่งที่ทำนั้นคืออะไร แล้วจึงค่อยๆ เดินไปสู่เป้าหมายที่ละจุดๆ จนถึงเป้าหมาย

เมื่อก่อนมีการใช้เข็มทิศเป็นตัวชี้ทิศทางเพื่อไปสู่เป้าหมาย ผู้ใช้เข็มทิศต้องรู้จักและใช้อย่างถูกต้อง มิฉะนั้น เข็มทิศก็ไร้ประโยชน์ที่เหมือนขยะขึ้นหนึ่ง

สถานที่และตำแหน่งที่ที่จะไป เราต้องทำความเข้าใจลักษณะและสภาพแวดล้อมว่าเป็นอย่างไร เช่น เป็นบกหรือเป็นทะเล เป็นที่ราบหรือเป็นเนิน อยู่ในเมือง อยู่ในป่า อยู่ในตำบล อำเภอ หรือจังหวัดใด อากาศร้อนหนาวมากน้อยเพียงใด เป็นต้น

การเดินทางต้องรู้ว่าวิธีเดินทางที่จะไปยังสถานที่ที่นั่นได้อย่างไร ใช้อะไรเป็นพาหนะเดินทาง ใช้เวลาเท่าไร ต้องใช้ค่าใช้จ่ายอะไรเพื่อเป็นงบประมาณสำหรับการเดินทาง

หลังจากนั้นก็วางแผนเพื่อเตรียมตัวเดินทาง มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ที่จำเป็น มีการนัดแนะกันว่าจะระหว่างทางต้องทำกิจกรรมอะไรกันบ้าง เช่น กินอาหารมื้อเช้า เที่ยงหรือค่ำกันที่ไหนอย่างไร ทำภารกิจสำคัญอะไรเมื่อไร และเดินกลับกันวันไหน เป็นต้น

เมื่อทุกอย่างพร้อมเราก็ออกเดินทาง มีการทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ โดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือต่างๆ จนเสร็จภารกิจที่วางแผนไว้ กิจกรรมสุดท้ายที่ต้องปฏิบัติคือการประเมินผลว่าการเดินทางนั้นบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร ต้องปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้างเมื่อจะเดินทางอีกในคราวต่อไป

หลักสูตร

O-NET เป็นการทดสอบระดับชาติ หลายปีที่ผ่านมาพบว่าคะแนนหลายสาระการเรียนรู้ของนักเรียนมีคะแนนต่ำกว่าเรื่องหนึ่งของคะแนนเต็ม จึงชี้ให้เห็นความผิดพลาดของการใช้หลักสูตรเพื่อเป็นเข็มทิศเพื่อนำทางและดำเนินการไปสู่เป้าหมายได้อย่างถูกต้อง

หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนเข็มทิศที่ชี้ไปสู่จุดหมายของการจัดการศึกษา ที่บ่งชี้ถึงคุณลักษณะของนักเรียนที่จบการศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายรายทางที่เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดแต่ละชั้นปีไว้

โรงเรียนจึงต้องเตรียมทรัพยากรที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับสภาพและบริบท แล้วจึงเดินทางโดยการจัดการกิจกรรมอย่างหลากหลาย มีการสอน มีการบริหารจัดการ และมีการนิเทศการสอน กิจกรรมเหล่านี้เพื่อนำนักเรียนไปสู่เป้าหมายในแต่ละปีๆ จนถึงจุดหมายปลายทางของหลักสูตร

ก่อนใช้หลักสูตร มีการวางแผนและจัดทำแผนในการทำงานทุกๆ ด้าน การบริหารจัดการมีการทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการเรียนการสอนมีการทำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการนิเทศก็มีการจัดแผนการนิเทศภายในโรงเรียน

กิจกรรมเหล่านี้ต่างมุ่งนำนักเรียนไปสู่เป้าหมายทั้งในระดับชั้นปีและเมื่อจบหลักสูตร กิจกรรมต่างๆ ทำให้นักเรียนเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงในตัวเอง เรียกกันว่า “มีพัฒนาการ” ซึ่งทำให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ตามความถนัดและตามที่แต่มแตกต่างกัน

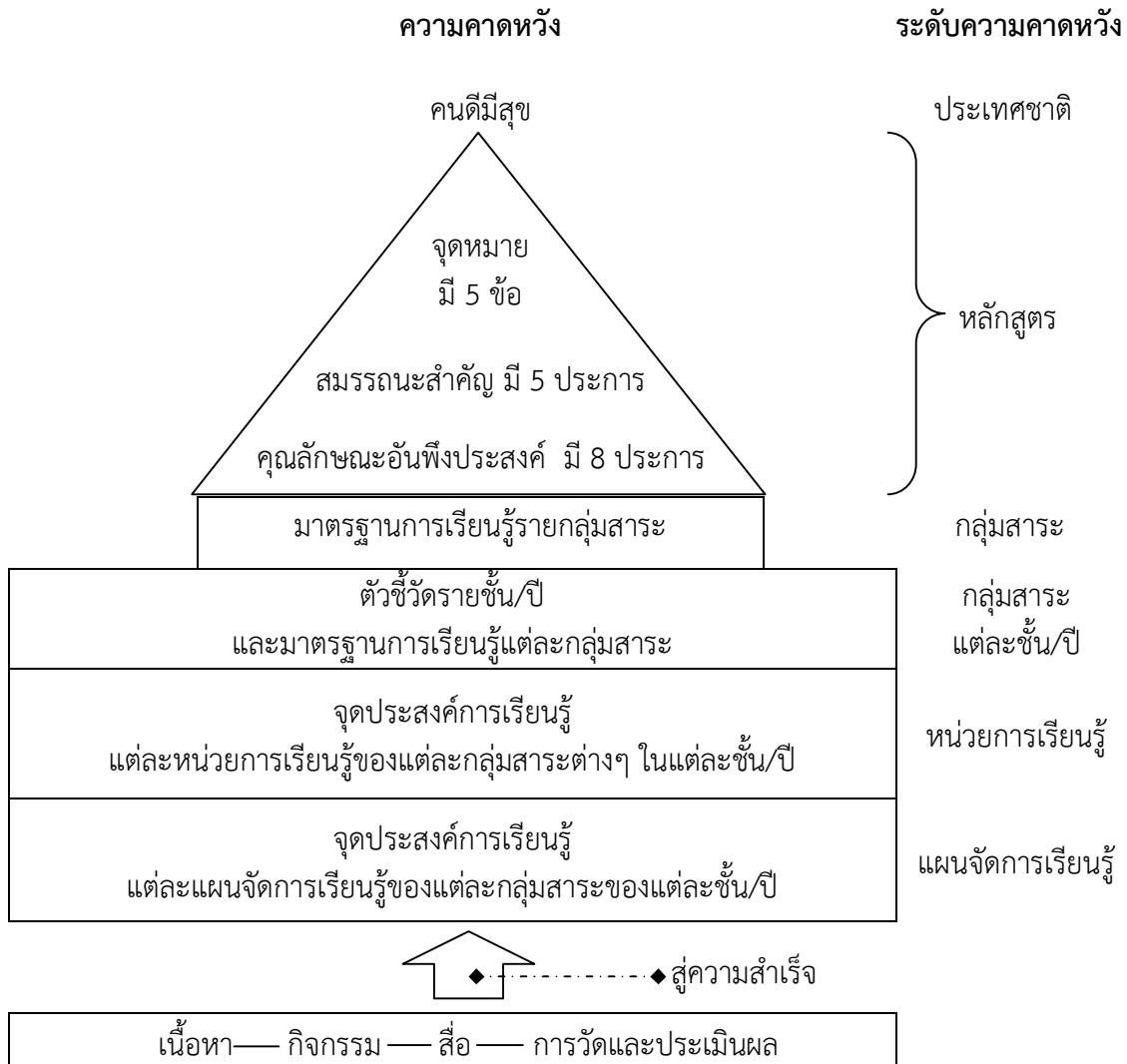
หลังการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ มีการตรวจสอบ วัดผล ประเมินผล เพื่อดูผลการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ระบุว่านักเรียนมีคุณลักษณะตามตัวชี้วัดหรือมาตรฐานการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนดหรือไม่ จำเป็นต้องปรับปรุง หรือซ่อมเสริมอะไรบ้าง เพื่อนำนักเรียนไปสู่เป้าหมายและงหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้

O-NET เป็นการทดสอบระดับชาติ หลายปีที่ผ่านมาคะแนนหลายสาระการเรียนรู้ของนักเรียนมีคะแนนต่ำกว่าเรื่องหนึ่งของคะแนนเต็ม ชี้ให้เห็นถึงความผิดพลาดของการใช้หลักสูตรเพื่อเป็นเข็มทิศเพื่อนำทางและดำเนินการไปสู่เป้าหมายได้อย่างถูกต้อง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำเป็นเอกสารไว้ให้สถานศึกษา ใช้สำหรับเป็นกรอบและทิศทางในการทำหลักสูตร ระดับสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การจัดการศึกษาให้เด็กให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และรู้จักแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

กรอบและทิศทางที่หลักสูตรคาดหวังระดับต่างๆ

ภาพแสดงกรอบทิศและทิศทางสู่ความสำเร็จของการใช้หลักสูตร

คุณครูมองภาพรอบทิศและทิศทางสู่ความสำเร็จของการใช้หลักสูตรที่นำเสนอ สิ่งที่สังคมต้องการคือคนดีที่มีความสุข หลักสูตรจึงกำหนดเป้าหมายและทิศทางให้กับสถานศึกษา ที่ประกอบด้วย จุดหมาย สมรรถนะที่สำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้รายกลุ่มสาระ และตัวชี้วัดชั้น/ปีแต่ละ มาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆ

การพัฒนาผู้เรียน คนในสังคมการศึกษาทุกระดับ นับแต่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการจนถึงครูที่ ปฏิบัติการสอนในห้องเรียน รวมทั้งผู้สนับสนุนต่างๆ เช่น ศึกษานิเทศก์ เจ้าหน้าที่ทุกกลุ่มทุกฝ่ายในสำนักงาน ระดับต่างๆ พ่อแม่และผู้ปกครองต้องรู้และเข้าใจตรงกัน เพื่อให้ทุกคนก้าวเดินไปพร้อมๆ กันอย่างสง่างาม เสมือนหนึ่งของวงดนตรี ผู้เล่นเครื่องดนตรีแต่ละชนิด ผู้กำกับวง หรือ นักร้อง ต้องรู้และเข้าใจตรงกัน หาก ต่างคนต่างเล่น บางคนเล่นบางคนไม่เล่น การเล่นดนตรีในแต่ละครั้งนั้นก็ไม่มีสมบูรณ์ การบรรเลงเพลงไม่น่า ฟัง เสียงที่ได้ยินก็อาจกลายเป็นมลภาวะที่เป็นพิษก็ได้

หากคุณครูพิจารณาภาพที่นำเสนอให้ดี ใต้สุดของภาพเสมือนฐานหรือเสาที่ค้ำให้เกิดความสำเร็จ ของหลักสูตร คือ เนื้อหา กิจกรรม สื่อ และการวัดและประเมินผลต้องมั่นคงแข็งแรง ซึ่งเป็นฐานความสำเร็จ

ผู้ดูแลและรับผิดชอบเสาทั้ง 4 นี้ ต้องรู้และเข้าใจความคาดหวังที่เป็นเป้าหมายสำคัญของหลักสูตร ในระดับต่างๆ คือ จุดหมาย สมรรถนะที่สำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด รายชั้น/ปี มิฉะนั้นโรงเรียนและครูไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้ถึงเป้าหมายได้ ตลอดเวลาที่ผ่านไปแต่ละวัน แต่ละเดือน แต่ละปี เป็นการเสียเวลาของผู้เรียนและครู เพราะการจัดการเรียนการสอนที่เป็นการจัดเนื้อหา กิจกรรม สื่อ การวัดและประเมินผลไม่สามารถนำผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จของหลักสูตรได้

ในระหว่างการจัดการเรียนการสอน ครูต้องวางแผนเพื่อจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์หลักสูตรระดับ สถานศึกษา จัดทำโครงสร้างและหน่วยการเรียนรู้ จัดทำแผนจัดการเรียนรู้ จัดหาสื่อ และจัดทำเครื่องวัดผล เพื่อนำไปสู่การจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน สิ่งที่คุณครูปฏิบัติทั้งหมดเรียกกันว่า “การจัดการเรียนการสอน” หรือ อาจเรียนสั้นๆ ว่า “การสอน” หากเกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้ก็ย่อมแสดงถึงความสำเร็จของการใช้ หลักสูตรของครู ภายใต้ความสำเร็จเหล่านี้ต้องได้รับการช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนจากครูด้วยกัน จากผู้บริหารโรงเรียน พ่อแม่และผู้ปกครองนักเรียน

**หลักสูตรจึงกำหนดเป้าหมายและทิศทางให้กับ
สถานศึกษา ที่ประกอบด้วย จุดหมาย สมรรถนะ
ที่สำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐาน
การเรียนรู้รายกลุ่มสาระ และตัวชี้วัดชั้น/ปี**

กิจกรรมแนะแนว

การแนะแนว เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และมีความสุข

เมื่อก่อนไปโรงเรียน เห็นห้องแนะแนวของโรงเรียน บางแห่งเป็นมุมเล็กๆ ในห้องเรียน บางแห่งเป็นห้องที่ถูกแบ่งและกั้นเป็นห้องเล็กๆ มีโต๊ะครู 1 ชุด ตู้เอกสาร 1 ใบ เมื่อเปิดดูข้างในส่วนใหญ่พบเอกสารระเบียบสะสมของนักเรียน ถามว่ามีการนำข้อมูลที่บันทึกไว้ไปใช้อย่างไรก็ได้คำตอบว่านำไปใช้สอนซ่อมเสริม เมื่อถามต่อว่าได้ทำอะไรบ้างที่เป็นการแนะแนว ได้คำตอบอีกว่าใกล้ปีดเทอมจะมีโรงเรียนมาแนะแนวการเรียนต่อ เมื่อถามรายละเอียดก็พบว่าที่แนะแนวมีลักษณะเป็นการมาประชาสัมพันธ์การไปเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนที่มามากกว่า

การแนะแนว เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และมีความสุข

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงได้กำหนดให้กิจกรรมแนะแนวเป็น 1 ใน 3 ส่วนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับส่วนที่ 2 ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ กิจกรรมนักเรียน (ประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร และกิจกรรมชุมนุมหรือชมรม) และส่วนที่ 3 ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ซึ่งศึกษารายละเอียดศึกษาเพื่อทำความเข้าใจได้จากเอกสารหลักสูตร

เป้าหมายของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีดังนี้

1. ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ ความชำนาญทั้งวิชาการและวิชาชีพอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น
2. ผู้เรียนค้นพบความสนใจ ความถนัด และพัฒนาความสามารถพิเศษเฉพาะตัว มองเห็นช่องทางในการสร้างงาน อาชีพในอนาคตได้เหมาะสมกับตนเอง
3. ผู้เรียนเห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่างๆ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง และประกอบสัมมาชีพ
4. ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมในการดำเนินชีวิต และเสริมสร้างศีลธรรม จริยธรรม
5. ผู้เรียนมีจิตสำนึกและทำคุณประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ

หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
2. จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของนักเรียน
3. บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง โดยให้นักเรียนตระหนักถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ จิตนาการ ที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง
5. จำนวนสมาชิกในการจัดมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม
6. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา
7. นักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีครูเป็นที่ปรึกษา
8. ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร ทั้งภาครัฐ และเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
9. มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการผ่าน

โรงเรียนต้องรู้และเข้าใจเป้าหมายของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มิฉะนั้น โรงเรียนจะออกแบบและจัดการเรียนรู้อย่างสะเปะสะปะ ไม่มีเป้าหมายปลายทาง ผลสุดท้ายการจัดกิจกรรมไม่สามารถนำผู้เรียนสู่ความสำเร็จที่คาดหวังไว้ได้ เสมือนหนึ่ง “หลงทางเสียเวลา” ฉันทใดก็ฉันทนั้น

การมอบหมายให้ครู 1 คนในโรงเรียนทำหน้าที่แนะแนว สภาพงานแนะแนวจึงมีลักษณะดังกล่าวมาแล้ว ครูทุกคนจึงต้องมีภาระ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร กิจกรรมแนะแนวจึงเกี่ยวข้องกับทุกคนในโรงเรียน

โรงเรียนต้องรู้และเข้าใจเป้าหมายของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มิฉะนั้น โรงเรียนจะออกแบบและจัดการเรียนรู้อย่างสะเปะสะปะ ไม่มีเป้าหมายปลายทาง ผลสุดท้ายการจัดกิจกรรมไม่สามารถนำผู้เรียนสู่ความสำเร็จที่คาดหวังไว้ได้ เสมือนหนึ่ง “หลงทางเสียเวลา” ฉันทใดก็ฉันทนั้น

มอบภารกิจ

ต่อไปนี่คงมอบหมายงานให้โรงเรียนและครูปฏิบัติกิจกรรมนะคะ

1. ผู้บริหารโรงเรียนจัดประชุมครูที่เกี่ยวข้อง เพื่อ

1.1 ทำความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนวในหลักสูตรของสถานศึกษา

1.2 ตรวจสอบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่าถูกต้อง เหมาะสมและสอดคล้องกับ

หลักสูตรหรือไม่อย่างไร

1.3 ปรับปรุงแก้ไขแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

2. จัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวแต่ละชั้น (ไม่ต้องส่ง เก็บไว้ที่โรงเรียนนะคะ)

ท่านใดมีข้อสงสัยหรือข้อเสนอแนะใดโทรศัพท์มาคุยกันได้

พบกันใหม่ฉบับหน้านะคะ

แอน : อรรวรรณ ปล่องเหม

โทร : 089-468-0650